

ทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านแพทย์แผนไทย

หมอโบราณ

๑. นางวร บุญราศรี

หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม/จักสาน

การทอเสื่อ

๑. นางสาวาญ ดาษดา

หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๒. นางยอด คุณมี

หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

การจักสานไม้ไผ่

๑. นายวิรัตน์ อัจฉฤกษ์

หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพิธีกรรมทางศาสนา

หมอสู่หม่อพราหมณ์

ประกอบด้วย

๑. นายหนูเพียร ก้อนศิลา

หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๒. นายพัน ละครพรม

หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านศิลปวัฒนธรรม

สรภัญญะ

๑. นางรัศมี พิมพกันต์
หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
๒. นางสมจิตร ชาวโสม
หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
๓. นางจอมจิต ปัตพี
หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลองยาว

๑. นายพิมพ์ ดาษดา
หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
๒. สมบัติ จารุพงษ์
หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

โคก หนอง นา โมเดล

- ๑ นายณพนรรจ์ โยธาจันทร์
หมู่ที่ ๖ บ้านนาตาล ตำบลโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มสรภัญญะ

แหล่งที่ตั้ง

ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๑ ตำบลโคกจาน
อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มสรภัญญะ

กลุ่มสรภัญญะ ก่อตั้งขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยพระอาจารย์นพอนันต์ โสภิต วัดใหญ่ไชยมงคล บ้านโคกจาน อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ได้เล็งความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของคนไทย จึงได้มอบหมายให้พระอาจารย์โย เป็นผู้ริเริ่ม ให้ชาวบ้านมาฝึกการร้องสรภัญญะ โดยใช้ศาลาการเปรียญวัดใหญ่ไชยมงคลเป็นที่ทำการฝึกซ้อมร้องเพลงสรภัญญะ เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของคนไทย อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ กลุ่มสรภัญญะ หมู่ที่ ๑ หลังจากการรวมกลุ่ม ได้มีการนัดหมายประชุมกันทุกเดือน จากข้อมูลการประชุมพบว่า สมาชิกบางคนยังขาดทักษะในการร้อง การเขียนสรภัญญะ ไม่เข้าใจในทำนอง จึงได้วางเป้าหมายร่วมกันในกลุ่ม ๓ เป้าหมาย คือ ๑) ต้องมีทักษะในการร้อง ๒) ต้องการเข้าใจในทำนอง และ ๓) ต้องสามารถเขียนเพลงสรภัญญะ พ.ศ. ๒๕๕๔ ทางกลุ่มสรภัญญะ หมู่ที่ ๑ บ้านโคกจาน ได้ระดมปัญหาหารือกัน และวางเป้าหมายในการทำงานไว้ จึงได้นำปัญหาและเป้าหมายปรึกษากับเจ้าอาวาสวัดใหญ่ไชยมงคล พระอธิการวิเชียร อินสาโร บ้านโคกจาน ได้รับการสนับสนุนสถานที่ในการฝึกซ้อม ทบพวนทำนอง ให้ความรู้ในเรื่องทักษะต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๕๕ กลุ่มสรภัญญะ หมู่ที่ ๑ บ้านโคกจาน ได้รับเงินสนับสนุนในการส่งเข้าร่วมประกวดการแข่งขันการร้องเพลงสรภัญญะ ในระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด และยังสนับสนุนให้ความรู้ความเข้าใจในทักษะการร้อง ทำนอง การเขียนสรภัญญะ ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้มีความชำนาญ ฝึกสมาธิในการดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

ผลผลิตผลลัพธ์ เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวไทย โดยได้มีการใช้ศาลาการเปรียญภายในวัดใหญ่ไชยมงคลเป็นที่ทำการฝึกซ้อมร้องเพลง โดยมีแกนนำคือ นางรัชณี พิมพ์กันต์ เป็นหัวหน้าชุดในการฝึกซ้อม เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่มที่รวมตัวกันนำปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่มาหาแนวทางแก้ไขโดย นำความรู้จากสื่อ หน่วยงาน และขยายผลถ่ายทอดไปยังคนรุ่นหลัง และการใช้ปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับองค์ความรู้ใหม่

วิทยากรแหล่ง

๑ นางรัชณี พิมพ์กันต์

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๕๕-๒๙๖๐๒๑

ความเชี่ยวชาญ การแต่งกลอน ร้องสรภัญญะ

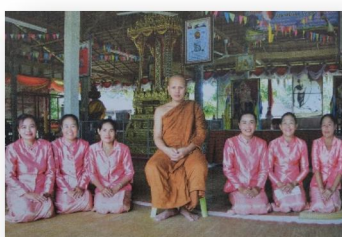
๒ นางสมจิตร ชาวโสม

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

ความเชี่ยวชาญ ร้องสรภัญญะ

๓ นางจอมจิต ปัตพี

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ความเชี่ยวชาญ ร้องสรภัญญะ

กลุ่มจักสาน

แหล่งที่ตั้ง

กลุ่มจักสาน

ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน

อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มจักสาน

กลุ่มจักสานได้เริ่มรวมตัวกันมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗ การรวมตัวของคนที่มืฝีมือจักสานเครื่องใช้ใน ชีวิตประจำวันของตนเองและชุมชนของกลุ่มชาวบ้านบริเวณบ้านนายวิรัตน์ อัจฉฤกษ์เป็นประจำทุกวันเพื่อ พบปะพูดคุยกันบางคนที่มาก็ถือเครื่องจักสานมาด้วยและได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เดิมทีก็จะ จักสานไว้ใช้ในครัวเรือนเท่านั้น ต่อมาชาวบ้านต้องการซื้อไว้ใช้ในครัวเรือนและบางคนก็นำไปขายต่อทำให้ เกิดรายได้

ผลผลิตและผลลัพธ์ เกิดผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มทำขึ้น เช่น แห สวิง ตะกร้า กะทอ สุ่ม บุงกี เป็นต้น ทั้งนี้ไม้ ใฝ่ที่มีมากในชุมชน นำมาสานมีมากในเขตตำบลโคกจานเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิม ปัจจุบันสามารถนำมาสร้าง มูลค่าเพิ่มเป็นรายได้ให้มากขึ้น เกิดกิจกรรมรวมกลุ่มของผู้สูงอายุและวัยก่อนผู้สูงอายุเกิดสังคมย่อยในชุมชน ได้รับการยอมรับจากชุมชนและเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

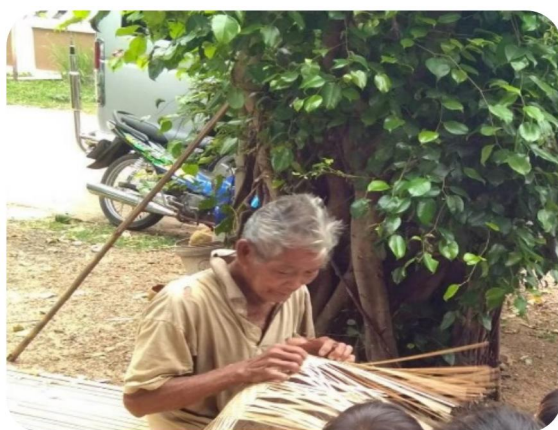
วิทยากรแหล่ง

๑ นายวิรัตน์ อัจฉฤกษ์

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

๐๔๕-๒๙๖๐๒๑

ความเชี่ยวชาญ การจักสาน

กลุ่มทอเสื่อ

แหล่งที่ตั้ง

กลุ่มทอเสื่อ

ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกจาน

อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มทอเสื่อ

กลุ่มทอเสื่อเริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔ โดย นางสาวดา ดาชา เป็นผู้ริเริ่มให้ เข้ามามีบทบาทในการทอเสื่อในชุมชนเนื่องจากบ้านโนนสว่างเป็นหมู่บ้านเกษตรกร หลังจากทำการเกษตรเสร็จจะไม่ไปประกอบอาชีพอื่น ดังนั้นเพื่อเป็นการหารายได้เสริมหลังจากการประกอบอาชีพทำนา ชาวบ้านจึงได้ประชุมจัดตั้งกลุ่มทอเสื่อขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการโครงการ รู้รัก รู้สามัคคี สร้างงานสร้างรายได้ร่วมกัน ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน ชาวหมู่บ้านโนนสว่างได้ประชุมร่วมกันว่าจะใช้เงินที่ได้รับการสนับสนุนใช้ในการซื้ออกมาปลูกเพื่อใช้ในการทอเสื่อ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๕๕ ระดมทุนเพิ่มเติมเข้ากลุ่มทอเสื่อ มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๒๐ คน คณะกรรมการกลุ่ม ๖ คน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต.โคกจาน จำนวน ๓๗,๕๐๐ บาท ให้กลุ่มจัดซื้ออุปกรณ์ และสมาชิกลงหุ้นคนละ ๑๐๐ บาท/ปี กลุ่มได้มีการจัดทอเสื่อเป็นรูปแบบต่างๆ เช่นทอเสื่อให้เป็นรูปวงกลม แบบพับ และมีขนาดยาว ๑๐ เมตร และ๑๕ เมตร

จุดเด่นของเสื่อกกบ้านโนนสว่าง คือเสื่อกกเป็นการผลิตจากวัสดุที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น หาได้ง่าย ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อมลดทลายสวยงามแสดงถึงความเป็นไทยอีสาน เก็บรักษาไว้ใช้ได้นาน ชุมชนเกิดการเรียนรู้สามารถพึ่งพาตนเอง รักษาเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้าน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน เพื่อให้คนรุ่นหลังสืบทอดต่อไปไม่สูญหายสืบต่อไป

วิทยากรแหล่ง

๑ นางสาวดา ดาชา

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

๐๘๔-๔๗๑๓๒๓๗

ความเชี่ยวชาญ ทำการเกษตร ปลูกกก ทอเสื่อ

๒ นางยอด คุณมี

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

๐๘๕๔๑๙๓๘๒๓

ความเชี่ยวชาญ ทำการเกษตร ปลูกกก ทอเสื่อ

หมอสู่หมอมอพรหมณ์

แหล่งที่ตั้ง

หมอสู่หมอมอพรหมณ์
ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกจาน
อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

หมอสู่หมอมอพรหมณ์

การสู่ขวัญคือพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นกุศโลบายในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ที่เข้ารับการสู่ขวัญ การสู่ขวัญ หรือ การทำพิธีเชิญขวัญ เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่ง เวลาที่มีแขกผู้มีเกียรติมาเยือนถึงถิ่น คนตำบลโคกจาน นอกจากการเลี้ยงดูแล้วก็ให้ที่หลับที่นอน และสู่ขวัญให้ การสู่ขวัญให้เป็นการแสดงออกซึ่งความรัก เคารพและนับถือ กลุ่มหมอสู่ หมอมอพรหมณ์ ตำบลโคกจาน เริ่มมีการจัดตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ หมอสู่หมอมอพรหมณ์ ณ บ้านโคกจาน หมู่ที่ ๓ โดยมีนายหนูเพียร ก้อนศิลา เป็นผู้ก่อตั้ง นายหนูเพียร ก้อนศิลา เป็นหมอสู่ขวัญในงานต่างๆ จึงเกิดแนวคิดที่จะจัดตั้งหมอสู่หมอมอพรหมณ์ขึ้น เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามและเป็น ศิริมงคล แก่งานนั้นๆ การสู่ขวัญตามงานพิธีการต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่มาเรียนรู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้หมอสู่ขวัญบ้านลูกหลานเยาวชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม จึงได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อเปิดเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ให้กลุ่มผู้สนใจ ชาวบ้าน เด็กและเยาวชน เข้ามาศึกษาเรียนรู้ประเพณีพิธีบายศรีสู่ขวัญ เมื่อในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ทางองค์การบริหารส่วนตำบล โคกจานได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านช่วยในงบประมาณ และได้ส่ง นายหนูเพียร ก้อนศิลา นายพัน ละครพรม นายบรรพต ทิลาธรรม ได้ส่งเข้ารับการอบรมเรียนรู้ในหลักสูตรพิธีการต่างๆ วิทยาลัยหมอมอพรหมณ์ สู่ขวัญแห่งแรกของประเทศไทย เพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อนำมาถ่ายทอดในพิธีการต่างๆมากขึ้น

หมอสู่ ชาวบ้านลูกหลานเยาวชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น เชื่อมโยงวิถีชุมชนด้วยพิธีสู่ขวัญเป็นขนบประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลานาน โอกาสการทำพิธีสู่ขวัญมีหลายโอกาส สู่ขวัญแม่ ออกกรรม(คลอดบุตร) สู่ขวัญเด็ก สู่ขวัญเรือน สู่ขวัญนาศ สู่ขวัญข้าว และสู่ขวัญคนป่วย ประเพณีสู่ขวัญเป็นมรดกที่สั่งงามที่บรรพบุรุษของคนอีสานได้ยึดถือและถ่ายทอดแก่ลูกหลาน ทำให้ลอบประโลมมีกำลังใจในการประกอบกิจการงานต่อไป

วิทยากรแหล่ง

๑ นายหนูเพียร ก้อนศิลา

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๔๕-๒๙๖๐๒๑

ความเชี่ยวชาญ การสู่ขวัญ

๒ นายพัน ละครพรม

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๔๕-๒๙๖๐๒๑

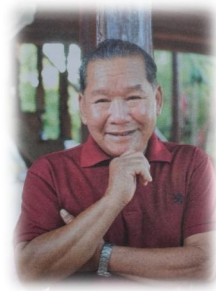
ความเชี่ยวชาญ การสู่ขวัญ

กลุ่มหมอโบราณ

แหล่งที่ตั้ง

กลุ่มหมอโบราณ
ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกจาน
อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มหมอโบราณ

กลุ่มหมอโบราณในตำบลโคกจานมีจำนวนที่ยังมีชีวิตอยู่จำนวน ๑ คน คือนายวร บุญราศรี เป็นหมอรักษาสัตว์ รวมถึงคนได้ด้วย หมอรักษาสัตว์เริ่มเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๘ มีนายวร บุญราศรี เรียนการรักษาโคและกระบือ ที่ต้องการเรียนเพราะว่า สัตว์แพทย์รักษาวัวนายวร บุญราศรี ตาย นายวร บุญราศรี เลยต้องการ ที่จะสามารถรักษาวัวของตัวเองได้และได้รู้จักหมอรักษาโค กระบือ เป็นคนบ้านโพนเมือง ตำบลโพนเมือง อำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี ได้เรียนการักษาสัตว์จนสามารถรักษาโค กระบือ ไม่ว่าป่วยด้วยโรคอะไรก็สามารถรักษาได้ ด้วยารักษาประกอบด้วย หนวดฤๅษี ต้นตุมตัง ต้นตุมคาน ต้นรัง ฝนผสมกันผสมกับน้ำให้โค กระบือกิน แต่สิ่งที่ต้องระวังต้องไม่รักษากับสัตว์แพทย์หรือไม่ให้สัตว์แพทย์ฉีดยาโค กระบือก่อนเด็ดขาด แต่ถ้าฉีดยาแล้วต้องทิ้งไว้ ๑๕ วัน ค่อยกินยาตัวนี้ได้โค กระบือถึงจะได้หาย วิธีการเอาตัวยาในป่าต้องไปในเวลาที่ไม่ให้เงาคนทับเงาของต้นไม้และต้องไปได้เฉพาะวันอังคาร นอกจากการรักษาสัตว์ให้หายแล้วยัง สามารถรักษาคนได้หลายอย่างเช่นกัน เช่น ก้างปลาติดคอ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก สักรักษางูกัด แมลงกัดต่อยทุกชนิด โดยเรียนการรักษาสักรักษางูกัด แมลงกัดต่อย จากคนเขมร ที่อำเภอบุญทริก จังหวัดอุบลราชธานี เนื่องจากมีคนไม่สบายในบ้านโคกน้อย แขนบวมมาก หมอที่โรงพยาบาลจะต้องตัดแขน แต่คนเขมร อำเภอบุญทริกบอกว่ารักษาได้โดยไม่ต้องตัดแขน จึงพาไปรักษาที่อำเภอบุญทริก คนที่แขนบวมก็หายขาด วิธีการรักษาใช้เข็มฉีดยาสักไปบริเวณที่โดน

กลุ่มหมอโบราณตำบลโคกจาน นายวร บุญราศรี เป็นหมอรักษาวัวควาย และสักรักษางู แมลงกัดต่อย จึงจัดตั้งกลุ่มหมอโบราณขึ้นเพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญา เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่มาเรียนรู้ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้หมอโบราณ ชาวบ้านลูกหลานเยาวชนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน จึงได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อเปิดเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ให้กลุ่มผู้ที่สนใจ ชาวบ้าน เด็กและเยาวชนเข้ามาศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน

วิทยากรแหล่ง

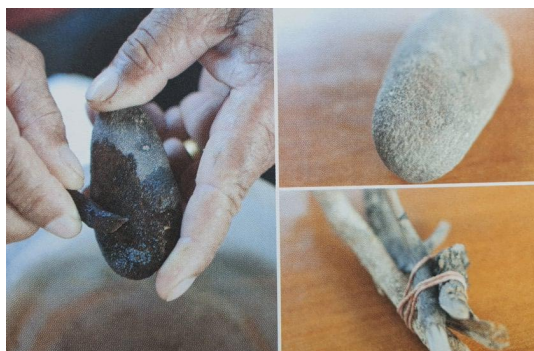
๑ นายวร

บุญราศรี

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ

๐๘๔-๔๗๙๓๐๘๘

ความเชี่ยวชาญ การรักษาสัตว์ด้วยสมุนไพร

กลุ่มกลองยาว

แหล่งที่ตั้ง

ตั้งอยู่เลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกจาน
อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มกลองยาว

กลุ่มกลองยาวเริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นายพิมพ์ ดาษดา เป็นผู้ริเริ่ม มีความสนใจอยู่เป็นทุนเดิมในการตั้งวงกลองยาว จึงได้เชิญผู้ที่สนใจในหมู่บ้านมาร่วมประชุมถึงการตั้งวงกลองยาว โดยจัดตั้งขึ้นครั้งแรก มีจำนวนสมาชิก จำนวน ๑๖ คน และให้นายพิมพ์ ดาษดา เป็นประธานกลุ่ม โดยมีแนวคิดที่ว่าคนในหมู่บ้านมีความสามารถในการเล่นดนตรีแต่ยังขาดอุปกรณ์ต่างในวงกลองยาวดังนั้นกลุ่มกลองยาวจึงขอกู้เงินศูนย์สงเคราะห์หมู่บ้านจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อเครื่องดนตรี เช่น กลองเท็ง กลองยาว ฉิ่ง ฉาบ พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงได้ระดมทุนจากสมาชิกคนละ ๑,๐๐๐ บาท เพื่อมาใช้หนี้กับศูนย์สงเคราะห์หมู่บ้าน จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ที่เหลือจึงนำมาซื้อเครื่องเสียง ซื้ออุปกรณ์มาทำพินเองจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ปัจจุบันกลุ่มกลองยาวยังทำการฝึกซ้อมกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแสดงในงานเทศกาลต่างๆ เป็นงานการกุศลหรืองานรับจ้างงานกุศลงานบวช ขึ้นบ้านใหม่ และร่วมรณรงค์หมู่บ้านปลอดลูกน้ำยุ่งายใน ๑๒ หมู่บ้านในเขตตำบลโคกจาน และยังมีรายได้เสริมให้กับคนในหมู่บ้านและครอบครัว

กลุ่มกลองยาวบ้านโนนสว่างสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเมื่อว่างจากการทำการเกษตร เป็นกลุ่มที่เข้มแข็งและยังสามารถหนุนเสริมกลุ่มอื่นๆในหมู่บ้านในการทำกิจกรรมของหมู่บ้าน เป็นกลุ่มกิจกรรมที่รณรงค์การป้องกันไข้เลือดออกในตำบลโคกจานโดยกิจกรรมที่เรียกว่า “กลองยาวไล่ยุง” มีวิธีดำเนินการทำงานประสานร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกน้อยเจ้าของโครงการ อสม.โนนตำบล ผู้นำชุมชนในการใช้กลองยาวเป็นสื่อรณรงค์การป้องกันโรคไข้เลือดออกตีกลองไปหมู่บ้านไหน ประชาชนในหมู่บ้านช่วยกันออกมารณรงค์ร่วมกัน โรยทรายอะเบท ทำความสะอาดบ้านเรือน ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง ทำให้สถิติการเกิดโรคไข้เลือดออกลดลง และกลุ่มกลองยาวเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกหมู่บ้าน สืบทอดอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงไว้ต่อไป

วิทยากรแหล่ง

๑ นายพิมพ์ ดาษดา	เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๗-๖๔๘๘๓๓๐
	ความเชี่ยวชาญ การจัดตั้งกลุ่ม
๒ นายสมบัติ จารุพงษ์	เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๘-๑๒๑๘๐๙๒
	ความเชี่ยวชาญ การเล่นดนตรีพื้นบ้าน

โคก หนอง นา โมเดล

แหล่งที่ตั้ง

ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๖ บ้านนาตาล
ตำบลโคกจาน อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี

เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา

โคก หนอง นา เป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ รูปแบบหนึ่งของการแก้ปัญหาเรื่องการจัดการน้ำ ได้น้อมนำพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้บริหารจัดการน้ำ และพื้นที่การเกษตร โดยมีการผสมผสานกับภูมิปัญญาพื้นบ้านให้สอดคล้องกัน โดยแบ่งพื้นที่เป็นสัดส่วน ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐ ดังนี้ ๓๐% สำหรับแหล่งน้ำ โดยการขุดบ่อทำหนองและคลองไส้ไก่ ๓๐% สำหรับทำนา ปลูกข้าว ๓๐% สำหรับทำโคก หรือป่า ปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ก็คือปลูกไม้ใช้สอย ไม้กินได้และไม้เศรษฐกิจเพื่อให้ได้ประโยชน์ คือ มีกิน มีอยู่ มีใช้ มีความสมบูรณ์ และความร่มเย็น และ ๑๐ % สำหรับที่อยู่อาศัย และเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ ปลา วัว และควาย

หลักการสำคัญของโคก หนอง นา คือการเก็บกักน้ำไว้ใช้อย่างเพียงพอ ซึ่งการออกแบบพื้นที่จะให้ความสำคัญต่อการเก็บน้ำ ๓ ส่วนหลักๆ ได้แก่

๑. เก็บน้ำไว้ในหนอง การขุดหนองจะต้องขุดให้คดโค้ง และมีระดับตื้นลึกแตกต่างกันไปในแต่ละจุด ซึ่งก่อนขุดต้องมีการคำนวณปริมาณน้ำที่สามารถเก็บได้ในหนองเพื่อให้พอใช้งาน

๒. เก็บน้ำไว้บนโคก ทำได้โดยการปลูกป่าและเก็บในระบอบรากของต้นไม้ที่ปลูกไว้ ๕ ระดับ ได้แก่ ไม้ระดับสูง ไม้ชั้นกลาง ไม้ชั้นเตี้ย ไม้เรี่ยเตี้ย ไม้เรี่ยดิน และไม้หัวใต้ดิน ไม้แต่ละระดับควรจะมีอย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๒๑ ชนิด เพื่อสร้างความหลากหลายของระบบราก เมื่อฝนตกมาระบบรากจะช่วยอุ้มน้ำไว้ในดิน

๓. เก็บไว้ในนา ยกคันนาให้สูงและกว้าง สามารถเก็บน้ำไว้ในช่วงฝนทิ้งช่วง นอกจากนี้เรายังสามารถปลูกพืชผักไว้บนคันนาได้อีกด้วย

โคก หนอง นา โมเดล นายณพนรรจ์ โยธาจันทร์ ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๖ บ้านนาตาล ตำบลโคกจาน อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี บนพื้นที่ ๓ ไร่

